

Tavoitteista toimiin päästövähennyksessä – oppeja Hinku-verkostosta

Venla Riekkinen, Santtu Karhinen & Laura Saikku

Suomen ympäristökeskus SYKE

Kunnat kestävän kehityksen toteuttajina -webinaari 7.5.2020

Hinku-verkoston vaikuttavuus ja sen rooli kuntien päästövähennyksessä

Tilastollinen analyysi

- ▶ Paneeliregressiomalli
- ▶ Mallinnettiin Hinkuun liittymisen yhteys kunnan päästökäytökseen vuosina 2005-2017
- ▶ Kontrolloitiin kunnan ominaisuuksien ja yleisen markkinakehityksen vaikutukset päästöihin

Haastattelututkimus

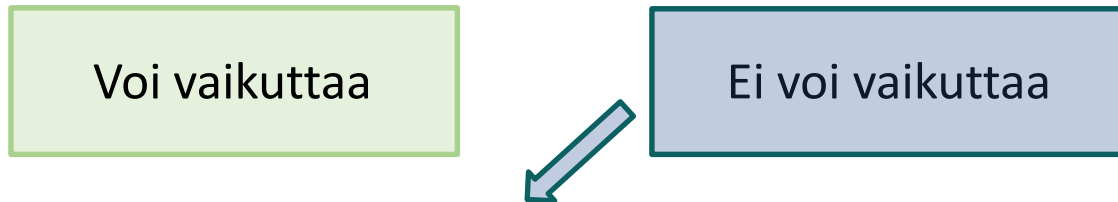
- ▶ Puolistrukturoitu haastattelu
- ▶ Haastateltiin 40 ennen v. 2019 liittyneen Hinku-kunnan Hinku-yhteyshenkilöä tai edustajaa
- ▶ Kysyttiin verkoston toiminnasta, ilmastotyön eri toimijoista, käytännön toimista sekä koetuista haasteista ja onnistumisista kunnassa

Tilastollisen analyysin tuloksia

Santtu Karhinen

Mikä on Hinkuun liittymisen ja päästökehityksen välinen yhteys?

- ▶ Suomen ympäristökeskuksen kunnittaiset kasvihuonekaasupäästölaskelmat vuosille 2005-2017
- ▶ Päästömäärät riippuvat useista tekijöistä, joista joihinkin kunta

- ▶ Kontrolloidaan kunnan toimenpiteiden ulottumattomissa olevat tekijät, jotka määrittävät päästöjen määrää

Mikä on Hinkuun liittymisen ja päästökehityksen välinen yhteys?

- ▶ Hinku-indikaattori sisältää päästökehitystä edistäneiden toimenpiteiden vaikutukset
- ▶ Estimoidaan kiinteiden vaikutusten paneeliregressiomalli aineistosta, joka sisältää 310 kuntaa ja 13 vuotta
- ▶ Todetaan, että Hinkun ja päästöjen välillä on vahvasti tilastollisesti merkitsevä yhteys, joka on -3,1 %
- ▶ Päästövaikutus muodostuu useiden sektoreiden pienemmistä päästövähennyksistä

Haastattelututkimuksen oppeja

Venla Riekkinen

Tavoitteen asettaminen: Hinku-verkostoon liittyminen

Miten kunta voi sitoutua kunnianhimoisiin tavoitteisiin?

- ▶ Kunnianhimoinen tavoite: kunnan KHK-päästöt -80% vuoteen 2030 v. 2007 tasolta
- ▶ Yhteiseen tavoitteeseen sitouduttu valtuuston päätöksellä
- ▶ Liittymistä on edistänyt monesti yksittäinen aktiivinen taho
- ▶ Monella kunnalla aiempaa ilmastotyötä taustalla
  - ▶ Alueellinen yhteistyö, muut verkostot, kuntien energiatehokkuussopimus
- ▶ Joissain kunnissa ilmastoasiat viety strategiaan vasta Hinkun myötä
  - ▶ $\frac{3}{4}$ kunnan strategiassa oli mainittu ilmasto- tai kestävyysasioita, $\frac{1}{4}$ Hinku suoraan
- ▶ Johdon sitoutuminen ratkaisevaa toimenpiteiden läpiviemisessä, toimii myös perusteluna: ”Kun me ollaan Hinku-kunta, niin...”

Työn järjestäytyminen kunnassa: Hinku-kriteerien toimeenpano

Miten tavoite jalkautetaan strategiasta kuntaorganisaatioon?

- ▶ Järjestäytyminen ilmastotyössä auttaa päästöjen vähentämisessä
  - ▶ Hinkussa valtaosa yhdyshenkilöistä teknisellä tai ympäristötoimialalla; roolit erilaisia, mutta aktiivisuudella merkitys työn edistämiseen
  - ▶ Useimmissa Hinku-kunnissa työryhmä ilmastotyölle: tärkeimpien toimialojen lisäksi mukana mm. kuntien tytäryhtiöitä, oppilaitoksia, yrittäjiä, poliitikkoja, kuntalaisia, seurakuntia, nuoria
- ▶ Tärkeää saada ilmastotyö poikkileikkaavasti osaksi organisaation toimintaa, ei vain yhden henkilön tai toimialan vastuuksi. Johdon sitoutumisen lisäksi sisäisellä viestinnällä, motivoituneilla henkilöillä & riittävällä resursoinnilla suuri merkitys.

Strategian jalkauttaminen toiminnaksi: käytännön toimet ja osallistaminen

Miten ilmastotyö saadaan nivottua osaksi kunnan toimintaa?

- ▶ Puolet koki asiantuntijatuen tärkeäksi
  - ▶ SYKEN ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden ilmaiset palvelut
- ▶ Tukea erillishankkeista ja rekrytoinneista
  - ▶ Palkattu KETS-insinööri, jaettu osa-aikainen konsultti tai kesäharjoittelija auttamaan esim. viestinnässä
- ▶ Sisäinen ja ulkoinen viestintä ja osallistaminen
  - ▶ Useammassa kunnassa aktivoitu ja osallistettu kuntaorganisaation ulkopuolisia toimijoita, mm. tilaisuuksilla tai paikalla ilmastotyöryhmässä
- ▶ Suurin osa haastatelluista kunnista koki Hinkun vaikuttaneen kunnan päätöksentekoon, ilmapiiriin, tai käytännön toimiin

Hinku, edelläkävijäkuntien verkosto

Kokevatko kunnat edelläkävijyyttä? Onko vielä haasteita?

- ▶ Haastattelujen mukaan kaikissa Hinku-kunnissa ei ainakaan vielä koeta edelläkävijyyttä
  - ▶ Ei koeta että olisi tehty merkittäviä toimia, tai koettiin, että ollaan edelläkävijöitä vain jollain osa-alueella
  - ▶ Ei edelläkävijyyden kokemusta puutteellisen viestinnän vuoksi
- ▶ Kunnilla yhä monia erilaisia haasteita:
  - ▶ taloudellisten, aika- ja henkilöressurssien puute
  - ▶ oikean tiedon löytäminen ja hyödyntäminen
  - ▶ käytännön toimien toimeenpano
  - ▶ viestintä ja erilaisten toimijoiden osallistaminen

Hinku-verkoston opit tavoitteelliseen toimintaan

Parhaiten ilmastotyössä ja näin ollen päästövähennyksissä ovat onnistuneet ne, jotka onnistuneet seuraavissa:

Ilmastotyö näkyväksi osaksi kunnan strategiaa

Ilmastotyön jalkauttaminen ja vastuuttaminen läpi toimialojen

Ilmastotyölle riittävästi henkilöresursseja

Kuntaorganisaation ulkopuolisten toimijoiden aktiivointi ja osallistaminen

Ilmastotyölle allokoitu vuosittainen budjetti

Ensiapua haasteisiin erillishankkeista ja rekrytoinneista

Tulosten ja säästöjen seuraaminen ja monitorointi sekä kokemusten jakaminen

Verkoston kuntien ja asiantuntijaorganisaatioiden tuen rohkea hyödyntäminen

hiilineutraalisuomi.fi

HINKU

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND

Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja EASME / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Kiitos!

 @hiilineutraali

 @resurssiviisaus

 hiilineutraalisuomi.fi

#Hinku | #hiilineutraali

#canemure | @SYKEinfo

Suomen ympäristökeskus (SYKE):

Venla Riekkinen, suunnittelija, puh. +358 (0)29 525 1942

Santtu Karhinen, tutkija, puh. +358 (0)29 525 1889

Laura Saikku, erikoistutkija, puh. +358 (0)29 525 1140

Teemu Helonheimo, tutkija, puh. +358 (0)29 525 1910

Kati Pitkänen, erikoistutkija, puh. +358 (0)29 525 1101

Juha Peltomaa, erikoistutkija, puh. +358 (0)29 525 1081

Johannes Lounasheimo, erityisasiantuntija, puh. +358 (0)29 525 1963

Jyväskylän yliopisto:

Riikka Aro, tutkijatohtori, puh. +358 (0)40 724 2112

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ymparisto.fi

Jyväskylän yliopisto: etunimi.sukunimi@jyu.fi

Yhteyshiedot